

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.12.21.
COM(2011) 911 végleges

2011/0447 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Oroszországi Föderációnak a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására vonatkozóan, a tagállamok által az Európai Unió érdekében tett nyilatkozatról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményt (a továbbiakban: az 1980. évi egyezmény) eddig az összes uniós tagállammal együtt 86 ország erősítette meg. Az egyezmény a status quo-t kívánja helyreállítani a jogellenesen elvitt vagy visszatartott gyermekek azonnali visszavitelével, a Szerződő Felek által kijelölt központi hatóságok közötti együttműködési rendszer keretében.

Mivel a gyermek jogellenes elvitelének megelőzése fontos része a gyermekek jogainak előmozdítását célzó uniós politikának, az Európai Unió nemzetközi szinten tevékenyen közreműködik az 1980. évi egyezmény alkalmazásának javítása érdekében, és arra ösztönzi a harmadik országokat, hogy csatlakozzanak ahhoz. A Bizottság mindig is hangsúlyozta, hogy az Oroszországi Föderációnak csatlakoznia kell az 1980. évi Hágai Egyezményhez, hogy a gyermekek külföldre vitelének eseteiben az EU és Oroszország közös jogi keretre támaszkodhasson.

A kérdést több éven keresztül vitatták különböző szinteken, nevezetesen a szabadsággal, a biztonsággal és a jogérvényesüléssel foglalkozó EU–Oroszország Állandó Partnerségi Tanács keretében, és végül Oroszország úgy döntött, hogy 2011. július 28-án letétbe helyezi az 1980. évi egyezményhez való csatlakozásról szóló okiratot. Az egyezmény 2011. október 1-jén lépett hatályba Oroszországban.

Az 1980. évi egyezmény 38. cikkének (4) bekezdése kimondja, hogy az egyezmény a csatlakozó ország és azon Szerződő Államok között alkalmazandó, amelyek nyilatkozatot tettek a csatlakozás elfogadásáról. Ezért az Európai Uniónak határoznia kell arról, hogy elfogadja-e Oroszország csatlakozását, és amennyiben igen, a tagállamoknak az Európai Unió érdekében nyilatkozatot kell tenniük Oroszország csatlakozásának elfogadásáról.

Mivel a gyermekek jogellenes külföldre vitelének kérdése az Európai Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik, tanácsi határozattal kell meghozni a döntést arról, hogy a tagállamok elfogadják-e Oroszország csatlakozását az 1980. évi egyezményhez.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYEI

Az Európai Unió és tagállamai régóta várják Oroszország csatlakozását az 1980. évi egyezményhez. A tagállamok több alkalommal is arra kérték a Bizottságot, hogy orosz partnereivel való ülései során erőteljesen hangsúlyozza, hogy konkrét lépéseket kell tenni az egyezményhez való csatlakozás érdekében.

Az Európai Bizottság 2009. novemberében szakértői találkozót szervezett az Oroszország és az EU közötti együttműködés megvitatása céljából; e találkozó alkalmával a tagállamok általános konszenzust fejeztek ki azzal kapcsolatban, hogy támogatják az együttműködést Oroszországgal multilaterális – különösen a családjog területéhez tartozó – megállapodások révén. Ebben az összefüggésben hangsúlyozták a hágai egyezmények által biztosított jogi keret fontosságát.

Hiányzik egy Oroszországgal kialakított közös jogi keret a gyermekek elvitelét érintő érzékeny esetek megoldására. Ezt az is jól példázza, hogy az első olyan bizottsági határozat¹, amely a 664/2009/EK tanácsi rendeletben² megállapított eljárás alapján felhatalmazott egy tagállamot arra, hogy harmadik állammal kezdjen hivatalos tárgyalásokat, éppen a gyermekek jogellenes elvitele kérdésében Oroszországgal kilátásba helyezett bilaterális megállapodást érintette.

A tagállamok ugyancsak örömmel fogadták „A gyermekek jogainak védelméről szóló hágai egyezmény alkalmazása az Oroszországi Föderációban” elnevezésű közös együttműködési projektet, amelyet az Európai Unió és az Oroszországi Föderáció 2011. február 9-én indított azzal a céllal, hogy elősegítse Oroszország csatlakozását a családjoggal kapcsolatos hágai egyezményekhez, ideértve az 1980. évi egyezményt is.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával³ összhangban a gyermekek jogellenes külföldre vitelének kérdése az Európai Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik, mivel a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelettel⁴ (Brüsszel IIa. rendelet) – amely a tagállamok között 2005. március 1-e óta alkalmazandó – belső uniós jogszabályokat fogadtak el. A rendelet – különösen annak 11. cikke – még az 1980. évi Hágai Egyezménynél is szigorúbb szabályokat vezet be a gyermekek szülő általi jogellenes elvitelére vonatkozóan. Közvetlenül hivatkozik a Hágai Egyezményre, és megtartja annak elveit az európai uniós jogban.

Az 1980. évi egyezményt több mint 20 évvel a Brüsszel IIa. rendelet előtt fogadták el és így nem tartalmaz egyetlen olyan rendelkezést sem, amely nemzetközi szervezetek – mint például az Európai Unió – csatlakozását tenné lehetővé (az ún. REIO-záradék). Így tehát az Európai Unió érdekében a tagállamoknak kell megerősíteniük az egyezményt vagy csatlakozniuk ahhoz.

Ezért a tagállamoknak az Európai Unió érdekében nyilatkozniuk kell arról, hogy elfogadják Oroszország csatlakozását az 1980. évi Hágai Egyezményhez. Az uniós jog koherenciája és egységessége érdekében ezt az elfogadó nyilatkozatot a tagállamoknak egyidejűleg kell tenniük a tanácsi határozat által szabott határidőn belül. A Bizottság azt javasolja, hogy a tagállamok a tanácsi határozat elfogadását követő legkésőbb két hónapon belül helyezzék letétbe a nyilatkozatot.

Az 1980. évi egyezmény gyakorlati alkalmazása szempontjából döntő fontosságú, hogy minden szerződő kijelölje a 6. cikk által előírt központi hatóságot, az egyezmény által e hatóságra ruházott feladatok ellátására. Az 1980. évi egyezmény alapján az összes tagállam kijelölte a központi hatóságokat. Az Oroszországi Föderáció mindezidáig nem jelölte ki a központi hatóságot, amelyre azért van szükség, hogy segítse az európai polgárokat olyan

¹ C(2010)8577 végleges

² HL L 200., 2009.7.31., 46-51. o.

³ A Bíróság 1/03. sz. véleménye (2006. február 7.) a Közösségnek a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló új lугanói egyezmény megkötésére vonatkozó hatásköréről.

⁴ HL L 338., 2001.12.23.

esetekben, amikor jogellenesen visznek gyerekeket Oroszországba. Ezért az Oroszországi Föderációnak az 1980. évi egyezményhez történő csatlakozásáról szóló elfogadó nyilatkozatnak akkor célszerű hatályba lépnie, amikor az Oroszországi Föderáció kijelöli a központi hatóságot.

Mivel a határozat nemzetközi megállapodásra vonatkozik, az alkalmazandó jogalap az Európai Unió működéséről szóló szerződés 218 cikke, valamint a 81. cikk (3) bekezdése. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsenek az uniós költségvetést érintő vonzatai.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Oroszországi Föderációnak a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására vonatkozóan, a tagállamok által az Európai Unió érdekében tett nyilatkozatról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 218. cikkére és 81. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére⁵,

mivel:

- (1) Az Európai Unió prioritásként tűzte ki a gyermekek jogainak védelmét és előmozdítását, az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében foglaltak szerint, és úgy véli, hogy a gyermekek jogellenes elvitelének megelőzése e politika fontos részét képezi.
- (2) Az Európai Unió elfogadta a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK tanácsi rendeletet (az ún. „Brüsszel IIa. rendeletet”), amelynek az a célja, hogy védje a gyermekeket jogellenes elvitelük vagy visszatartásuk káros hatásaitól, és eljárásokat állapítson meg a szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállamba történő gyors visszatérésük biztosítására, valamint a kapcsolattartási és felügyeleti jogok védelmének garantálására.
- (3) A Brüsszel IIa. rendelet kiegészíti és megerősíti a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményt (a továbbiakban: az 1980. évi egyezmény), amely nemzetközi szintű együttműködési rendszert hoz létre a központi hatóságok között a jogellenesen elvitt vagy visszatartott gyermekek gyors visszatérésének biztosítása céljából. A Brüsszel IIa. rendelet 11. cikke átveszi az 1980. évi egyezmény szabályait és elveit.
- (4) Az Európai Unió valamennyi tagállama az 1980. évi egyezmény részes fele.

⁵ HL C [...], [...], [...] o.

- (5) Az Európai Unió arra ösztönzi a harmadik államokat, hogy csatlakozzanak az 1980. évi egyezményhez, és támogatja annak helyes végrehajtását, többek között a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia által rendszeresen szervezett különbizottságokban való részvétel révén.
- (6) Az Európai Unió hangsúlyozza, hogy az uniós tagállamok és harmadik országok között alkalmazandó közös jogi keret lehet a legjobb megoldás azon érzékeny természetű, a gyermekek jogellenes elvitelét érintő nemzetközi esetekre, ahol a diplomáciai csatornák és a közvetítés sikertelennek bizonyultak.
- (7) E célból az Európai Unió régóta szorgalmazza, hogy az Oroszországi Föderáció csatlakozzon az 1980. évi egyezményhez, mivel e kérdés fontos része az Európai Unió és az Oroszországi Föderáció közötti, polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos, a szabadsággal, a biztonsággal és a jogérvényesüléssel foglalkozó EU–Oroszország Állandó Partnerségi Tanács keretében, valamint miniszteri szinten tartott tárgyalásoknak.
- (8) Az Oroszországi Föderáció 2011. július 28-án letétbe helyezte az 1980. évi egyezményhez való csatlakozásról szóló iratát. Az 1980. évi egyezmény 2011. október 1-jén lépett hatályba.
- (9) Az 1980. évi egyezmény 38. cikkének (4) bekezdése kimondja, hogy az egyezmény a csatlakozó ország és azon Szerződő Államok között alkalmazandó, amelyek nyilatkozatot tettek a csatlakozás elfogadásáról.
- (10) Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata – nevezetesen az új Lugánói Egyezmény megkötéséről szóló, 2006. február 7-i 1/03. sz. vélemény – értelmében az 1980. évi egyezmény érinti a gyermekek jogellenes külföldre viteléről és a szülői felelősségről szóló másodlagos uniós joganyagot, különösen a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletet. Az 1980. évi egyezményben tárgyalt kérdések következésképpen az Európai Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartoznak.
- (11) Az 1980. évi egyezmény értelmében annak csak szuverén államok lehetnek részes felei. Így ahhoz az Európai Unió nem csatlakozhat, és nem helyezheti letétbe Oroszország csatlakozásának elfogadásáról szóló nyilatkozatát sem.
- (12) A tagállamoknak tehát az Európai Unió érdekében letétbe kell helyezniük Oroszország csatlakozásának elfogadásáról szóló nyilatkozatukat.
- (13) A tagállamoknak – az Európai Unió érdekében – nyilatkozattal kell elfogadniuk Oroszország csatlakozását, hogy az 1980. évi egyezmény alkalmazandó lehessen az Európai Unió és az Oroszországi Föderáció között. Tekintettel arra, hogy az 1980. évi egyezmény jelentősen hozzájárul a gyermekek nemzetközi szintű védelméhez, kívánatos, hogy annak rendelkezéseit késedelem nélkül alkalmazzák.
- (14) Figyelembe véve, hogy az 1980. évi egyezmény rendelkezései viszont csak akkor alkalmazhatóak teljes körűen, ha a Szerződő Állam központi hatóságot jelölt ki az 1980. évi egyezmény 6. cikke alapján, az elfogadó nyilatkozatnak akkor kell hatályba lépnie, amikor az Oroszországi Föderáció kijelölte e központi hatóságot.

- (15) A Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt e határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Európai Unió tagállamai egyidejűleg és legkésőbb [EGÉSZÍTSE KI A DÁTUMMAL: két hónappal az elfogadás után] nyilatkozatot helyeznek letétbe az alábbi formában arról, hogy az Európai Unió érdekében elfogadják az Oroszországi Föderáció csatlakozását a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez:

„[TAGÁLLAM] kijelenti, hogy az Európai Unió érdekében elfogadja az Oroszországi Föderáció csatlakozását a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez, amint az Oroszországi Föderáció kijelöli az egyezmény 6. cikke alapján előírt központi hatóságot.

Az egyezmény a központi hatóság Oroszországi Föderáció általi kijelölését követő harmadik naptári hónap első napján lép hatályba”.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

3. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*